

SUGESTII CU PRIVIRE LA OPTIMIZĂREA UNIVERSITĂȚII PEDAGOGICE DE STAT „ION CREANGĂ”

Petru Jelescu,
dr. hab. în psihol., prof. univ.,
catedra de Psihologie
a UPS „Ion Creangă” din Chișinău

Summary

The article is addressed to consolidation of higher education institutions in Moldova. In particular, arguments are made in favor of maintaining and further developing the UPS "Ion Creangă" – the only educational institution of higher education in Moldova.

Cuvinte-cheie

Instituție de învățământ superior, comasarea instituțiilor de învățământ superior, raționalizare, optimizare, optimizare judicioasă.

Un specialist în economie, care deține un post de răspundere în acest domeniu în țara noastră, mărturisea că în una din țările de nord ale Beneluxului, dacă o familie, un grup de persoane se instalează cu traiul într-o localitate virgină/sălbatică a țării și încep să desfășoare o activitate benefică, în corespundere cu ținutul respectiv, statul le crează toate condițiile, inclusiv de educație și instruire a copiilor, pentru explorarea și însușirea *optimă* a regiunii respective.

La noi, însă, se procedează tocmai invers: sunt „optimizate”(!) școlile, grădinițele de prin localitățile populate, după care urmează degradarea acestora și părăsirea lor de către cetățeni. Drept urmare, are loc împărăgînirea pământurilor fertile, pe care ni le-a lăsat mama-natură, și pustiirea lor. Probabil, prin această „strategie” (!) la noi, spre deosebire de țările Beneluxului, se urmărește nu explorarea, ci *virginizarea* (de la *virgin*) localităților respective și sălbăticierea lor. Căci, de, cine nu iubește virginitatea?!

Odată pornită la treapta preuniversitară, parada „optimizării” pare să se extindă. De astă dată, și asupra sferei universitare. Despre această campanie ne informează mijloacele de informare în masă [1, p.6]. Pentru mine, dar cred că nu numai, aceasta, de fapt, e o întrebare hamletiană: *A fi ori a nu fi UPS „Ion Creangă” din Chișinău?* [3, foto]. Simt, cum asupra mea, dar și a tuturor, probabil, a Țării în ansamblu, atârână din nou sabia lui Damocles. Simt, cum ar putea fi comisă din nou o eroare fatală care

ne va costa incomparabil mai mult decât miliardul dispărut și câteva generații de specialiști afectate de această molimă, ca să nu zic caracatiță.

Potrivit proiectului EUuniAM, se preconizează ca în RM să fie reduse 13 universități din cele 20, printre care și *unica universitate pedagogică*: UPS „Ion Creangă” din Chișinău. Autorii proiectului numesc acest proces *raționalizare prin comasare* [2].

Conform Marelui Dicționar de Neologisme (MDN), a *raționaliza* înseamnă „a organiza o activitate după norme și principii raționale”, iar *rațional*, la rândul-i, semnifică „cumpănit, chibzuit, cu judecată, cu rațiune...care se face cu măsură...”.

Care ar fi, în acest sens, argumentele privind optimizarea *judicioasă* a UPS „Ion Creangă” din Chișinău? Unele dintre acestea, în opinia mea, ar fi următoarele.

- Dat fiind faptul că „Educația reprezintă o prioritate națională și factorul primordial al dezvoltării durabile a unei societăți bazate pe cunoaștere” (art. 4 al Codului Educației), consider că și *pregătirea cadrelor didactice* pentru acest domeniu important și vast (creșe, grădinițe, clasele primare, gimnaziile, licee, universități etc.) este (trebuie să fie), de asemenea, o *prioritate națională* sau chiar *prima* dintre ele. Căci, e bine știut faptul, că noi toți, de la vâdnică până la opincă – și președintele țării, și deputații, și miniștrii, și medicii, și inginerii, și agronomii, și judecătorii, etc. – toți am învățat la școală în clasele primare, gimnaziale (medii incomplete), liceale (medii complete) etc., avându-i ca dascăli pe învățătorii din clasele primare, pe profesorii din gimnaziu, liceu, pe educatorii din grădinițe, etc. E foarte bine știut, de asemenea, că după război Germania, Italia, Anglia, Franța, Japonia ș.a. au investit anume în învățământ, începând cu pregătirea cadrelor didactice. Același lucru îl putem observa azi în Finlanda, Singapore, Australia, Coreea de Sud ș.a.

- Realizarea acestui deziderat primordial poate avea loc sub diverse forme, inclusiv într-o instituție superioară de învățământ pedagogic *specializată*, cum a fost, este și trebuie să fie UPS „Ion Creangă” din Chișinău. Nu e nimic rău în faptul că, tradițional, la noi a existat și există o asemenea instituție superioară de învățământ pedagogic specializată. Dimpotrivă, acest fapt trebuie să ne bucure, deoarece importantă este nu atât forma, cât conținutul și profesionalismul de care dau dovadă colaboratorii acestei instituții de învățământ superior timp de peste șapte decenii. UPS „Ion Creangă” are deja o *istorie*. Si nu una oarecare, ci performantă.

- Actualmente, UPS „Ion Creangă” face parte din Asociația Internațională a Instituțiilor Superioare de Învățământ Pedagogic, care la moment enumeră 28 de asemenea instituții.

- Absolvenți ai UPS „Ion Creangă” au fost: academicienii Boris Melnic, Boris Mateenco, Petru Soltan, Haralambie Corbu; scriitorii Grigore Vieru, Spiridon Vangheli, Vasile Vasilache, Victor Teleuca, Gheorghe Vodă, Andrei Strimbeanu, Ion Hadârcă ș.a.

- La etapa actuală, menirea UPS „Ion Creangă” e de a acoperi, prin serviciile prestate, domeniul educațional în RM, de rând cu celelalte domenii, de asemenea, nu mai puțin importante pentru țara noastră – tehnic, medical, economic, agrar etc.

- Pentru aceasta, UPS „Ion Creangă” dispune de un potențial didactic și științific profesionist, de un contingent de studenți, masteranzi, doctoranzi și postdoctoranzi suficient de mare, de o bază materială, tehnică, economică, financiară adecvată, de o tipografie proprie, de o Bibliotecă științifică specializată și dotată cu multiple săli de lectură și calculatoare, etc.

- Desigur, UPS „Ion Creangă” poate și trebuie dezvoltată în continuare, de altfel, ca și toate celelalte instituții superioare de învățământ din RM, care acoperă pregătirea cadrelor naționale pentru celelalte domenii – agrar, tehnic, medical, economic, etc. Bunăoară, UPS „Ion Creangă” ar putea deveni fie o Universitate, fie o Academie de Studii Pedagogice cu institute, laboratoare, centre metodologice, științifice, de implementare, management etc. în domeniul respectiv.

- Teritorial/geografic, UPS „Ion Creangă” se află în centrul RM (la 4 ore distanță de la Cahul și la 4 ore de la Briceni, lucru obișnuit pentru UE, SUA, Rusia etc.).

- UPS „Ion Creangă” pregătește specialiști la toate trei cicluri: licență, masterat, doctorat (plus postdoctorat) în domeniul educației, științei pedagogice și psihologice.

- În UPS „Ion Creangă” există trei Școli doctorale importante, cum nu există în alte instituții superioare de învățământ din RM: în domeniul Psihologiei, Pedagogiei (cu didacticilor particulare) și Istoriei.

- Tradițional, UPS „Ion Creangă” a pregătit și pregătește cadre didactice și științifice atât pentru RM, cât și pentru alte state din UE, și nu numai.

- UPS „Ion Creangă” este unica instituție de învățământ superior din RM în care se face pregătirea profesională și științifică în domeniul psihologiei educaționale, psihologiei dezvoltării, psihopedagogiei speciale, artelor plastice și design pentru toate treptele de educație și instruire.

- UPS „Ion Creangă” editează reviste științifice de profil, înregistrate și acreditate oficial.

- În UPS „Ion Creangă” funcționează unica *Facultate de formare continuă a cadrelor didactice și a celor cu funcții de conducere* pentru toate treptele de educație și instruire din RM.

•În UPS „Ion Creangă” funcționează Agenția Universitară a Francofoniei (AUF) și Serviciul German de Schimb Academic (Deutscher Akademischer Austauschdienst).

•În UPS „Ion Creangă” funcționează catedra militară.

•În toate instituțiile superioare de învățământ *nepedagogice* din RM, de asemenea, se desfășoară o *mare muncă pedagogică*, specializată în conformitate cu domeniul corespunzător – medical, tehnic, juridic, economic, agrar etc.

•Nu întâmplător, dintotdeauna a existat, există și va exista, probabil, și un minister corespunzător – Ministerul Educației (sub acea sau altă formă, denumire etc.), deoarece dintotdeauna a existat, există și va exista acest *domeniu* extraordinar de important în viața socială a omului: *măria sa Educația* (în sensul larg al cuvântului) și necesitatea *dirijării* ei.

•Nevoia pregătirii unui anumit număr de *pedagogi* pentru predarea acelei sau altei discipline școlare sau pentru educația preșcolară, extracurriculară și pe tot parcursul vieții, evident, e mult mai mare în RM decât necesitatea pregătirii unor cercetători sau specialiști în domeniul științei respective. Iată de ce, în lupta pentru supraviețuire universitară cineva proiectează să „optimizeze” tot și toate laolaltă, aruncând, astfel, împreună cu baia și copilul din ea. Dar vorba Sf. Scripturi: *să cucerești lumea în schimbul sufletului e un mare păcat!*

•În acest sens, mai curând ar fi bine de efectuat, cât nu e de paradoxal, o *optimizare inversă* – a instituțiilor *nepedagogice*, deoarece în centrul domeniilor pe care le acoperă aceste instituții cu specialiști se află *nu* tehnica propriu-zisă, *nu* pământul ca atare, *nu* economia propriu-zisă, *nu* finanțele ca atare, *nu* drepturile propriu-zise ale cetățeanului etc., ci *factorul uman*, omul viu, concret, care are (trebuie să aibă!) o *anumită* psihologie, comportament, etică etc. și care, pentru aceasta, trebuie, în primul rând, să fie Educat – format și dezvoltat la nivelul standardelor europene și internaționale.

•În sfârșit, vorbind despre preconizata „optimizare” a universităților (a se citi *împărăgînirea ogorului pedagogic!*), mi-am amintit de zguduitorile versuri a lui Grigore Vieru „*Nu am, moarte, cu tine nimic*”, din care voi cita doar de o singură întrebare, adresată de Poet, absolvent al UPS „Ion Creangă”:

Dar ce-ai face tu și cum ai trăi

De-ai avea mamă și-ar muri,

Ce-ai face tu și cum ar fi

De-ai avea copii și-ar muri?!

Desigur, aș putea enumera și alte argumente în favoarea menținerii și dezvoltării în continuare a UPS „Ion Creangă” din Chișinău. Sper, însă, că sunt suficiente și acestea pentru a înțelege toată

gravitatea răspunderii pe care și-o asumă astăzi acei, care atentează (printre altele, din ferbințeală, fără să-și dea seama) la viitorul țării și al cetățenilor ei; care neglijează, de fapt, importanța celor *șapte ani de acasă*, dar pe care se străduiesc să-i formeze cu atâta migală cei de la UPS „Ion Creangă” din Chișinău la discipolii săi – viitorii pedagogi, psihologi, educatori, învățători, profesori, directori etc., - care discipoli, la rândul lor, vor trebui să formeze aceeste calități umane inestimabile la urmașii și la urmașii urmașilor noștri.

Bibliografie

1. E rândul universităților să fie optimizate? - „Făclia”, 18 sept. 2015.
2. <http://www.ipn.md/ro/comunicate/5111>
3. Foto. Foto. Blocul 1(central) al UPS „Ion Creangă” din Chișinău.

